

SAMOBORSKI LIST

Glasiilo za promicanje lokalnih interesa.

God. VIII.

Broj 49

„Samoborski list“ izlazi svake nedjelje u 8 sati ujutro.
PRETPLATA na četvrt godine iznosi za domaće pretplat-
nike K 1-70, za vanjske s poštarinom K 2, za inostranstvo
K 2-25. Na pö i na cijelu godinu razmjerno više.
Pojedini broj stoji 16 filira.
Uprava i uredništvo nalazi se na trgu Leop. Salv.

U Samoboru
7. prosinca 1913.

OGLASE prima uprava, a plaća se za poštini redak u re-
dakcionom dijelu 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglas, koji
se više puta svrćuće, daje se znatan popust.
Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“.
Neplaćena se piama ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Zaduženost.

Nije nikakva tajna, da privatni dugovi, što terete žiteljstvo našega kotara, iznose goleme iznose. I ne govore uzalud oni, koji poznavaju ove okolnosti nešto izbluže, da je od velike česti naš seljak već prezadužen. I druge prilike, što ih danomice susrećemo, potvrđuju ovo mišljenje. No drugo je pitanje, da li se naš čovjek baš morao zaduživati preko svoje snage. Je li on posudjivao samo onda, kad je uistinu trebao novca radi oskudice te da unaprijedi ili uredi svoje gospodarstvo, ili je pravio lakoumno dug, tek stoga, jer ga je — mogao da načini. Ne treba istom isticati, da ima sjaset primjera za dugove ove potonje vrste. Prije nekoliko godina moglo se lako doći do novaca; kamatnjak — prema sadašnjem svome stanju — bio je zaista minimalan, pak zašto onda da ne posegne za novcem, kad mu se zapravo nudja, da ga spremi u džep. Tako je onda mnogi umovao i tako je bivalo. Uzajmljivao je novac i onaj, koji ga je zaista trebao, i onaj, koji ga nije trebao; posudjivao je, tko je dobro sračunao, da će mu posudjeni novac donijeti u njegovom gospodarstvu nužne uspjehe, ali nažalost i onaj, tko nije ništa računao kod toga, već jednostavno potpisao mjenicu ili obveznicu, i uzajmio novac.

Seljak je prije nekoliko godina kupovao zemlju, ako mu se samo pružila prilika. Da li skupo ili jeftino, to nije bilo baš najglavnije pitanje; glavno, da mu je to zem-

ljište bilo blizu i „pri ruci“, i da je opet za jedan grunt postao — bogatiji. Potonje uvjerenje služilo je za utjehu kraj skupe kupnje.

A morao je najprije kalkulirati, da li će mu zemljište, ako ga kupi, moći odbacivati barem takov rentabilitet, da će sadržavati u sebi one kamate, što će ih morati plaćati za posudjenu glavnicu. No stin nije mnogi računao, pa lako nije mogao naći ni računa. Zaduzio se, a za kamate nije smagao. Suviška ni od kuda, a kupljeno zemljište, za koje se zaduzio, ne odbacuje — kako rekosmo — tolikog dobitka, da namiri kamate. A to je morao najmanje da očekuje.

Uz ovake prilike i često lakoumno zaduživanje porasao je najednom kamatnjak. Porasao je neočekivano visoko uslijed ratnih zapletaja i drugih izvanjih utjecaja, što vrše moćni upliv na svjetsko novčano tržište. Mnogog dužnika našlo je to vrijeme posve nepripravaa. Već prije nije mu dotjecalo za kamate, uslijed loše njegove ekonomske kalkulacije, a onda pogotovu. Počeli ga tištjeti razni izdaci na sve strane, a on stoji goloruk. Pridošle k tome i druge gospodarske nedaće. Vinogradi stradali, a vino što ga je dobio, ne može do unovči. I sad mnogi dužnik traži tek spas u Americi, u prekomorskim zemljama, a prodaje i zemlju u besćenje, koju je prije skupo i preskupo plaćao. Lakoumno zaduživanje dovelo je mnoge do katastrofe; druge stavilo na rub očite pogibelji.

Vrijeme, što smo ga preturili (a još ga i sada proživljujemo) dalo je mnogima dovoljno prilike, da progledaju, kako lakoumno zaduživanje vodi do očite ekonomske propasti. Sretan je, tko je ostao spašen.

Izbor narod. zastupnika u Samoboru.

Povratkom ustava i imenovanjem bana raspisani su i izbori za hrvatski sabor. Izbor za samoborski kotar raspisan je ovim oglasom:

Naredbom kr. hrv. slav. dalm. zemal. vlade, odjela za unutarnje poslove, od 2. prosinca 1913. broj 82.764 odredjen je izbor narodnoga zastupnika u izbornom kotaru br. 32 a biralištem u Samoboru na dan 16. prosinca 1913.

Izbor će se početi dne 16. prosinca 1913. u 8 sati prije podne, a glasovanje će se u 4 sata poslije podne zaključiti, no ako se u 4 sata poslije podne prijavi ma i jedan samo izbornik, koji nije glasovao, ima se biranje nastaviti do 5 sati poslije podne i tada tek zaključiti.

Izbornici iz uprava i općina Samobar, Podvrh, Sv. Martin, Sv. Nedjelja i Stupnik imaju glasovati pred glasačkim odborom I. u uredu kr. kot. oblasti u Samoboru, a izbornici iz upravnih općina Stenjevec, Vrabče, Brdovec, Pušća i porezne općine Sestine (upravne općine Sestine) imaju glasovati pred glasačkim odborom II. u zgradi trgovinog poglavarstva.

Za predjednika glasačkoga odbora I, koji će podjedno vršiti poslove izbornoga odbora, imenovan je ovočupanijski izaslanik

Naši bilinski prijatelji.

Tek je snježni bijeli plašt počeo po vrhuncima naših okolnih brdašca kopniti, već uz našu držeću crvenu rezu pomislija svoju prekrasnu bijelu glavicu najraniji naš vjesnik proljeća — glavobolka — ili kako je znanstvena naša knjiga zove kukurijek. Uistinu zovu naši Samoborci dvije biline tim imenom. Ona druga u znanstvenoj knjizi dolazi pod imenom visibaba, a cvale mnogo kasnije.

Podjela li već u mjesecu veljači, a kadšto i prije, pa dođ još i snijeg nije sasvim otpelo na kojigod brežnjak oko našeg Samobora, odletelo li se prema Brežani ili Rudarskoj druzi, sapnete li se na Oštrc ili Omič, a krenete li se u Zumberak; svagdje će vam oko zapeti o prekrasni cvijet s velikim bijelim lapovima, gdje se posebno diše iznad naše navješćujući nam, da je proljetno sunce blizu.

Glavobolka — kukurijek (Helleborus niger ili Helleborus macranthus) koji zovu u nekim našim predjelima; bobčnjak, vilon, papigača, mješavina jest bilina, koja je karakteristična samo za naše predjelo naše domovine, a mesaju se spada i naš Samobar, gdje je ta bilina najprije upoznata. Stari botaničari spominju je samo za Samobar i Kriku;

no kasnija istraživanja pokazahu, da ga ima i u „Gorskom kotaru“ i na „Plitvičkim jezerima“, dok po Hircu nije do danas nadjen u Slavoniji kao ni na Velebitu. No kolega Poljak uvjerava me, da ga je motrio i na Velebitu i to u visinama od preko 600 metara, a brzo ga je i u Slavoniji na cijeloj porabnoj zoni Kradje.

Kukurijeka raste u nas oko 10 vrsta — no najljepši i najkarakterističniji je baš kukurijek crni (Helleborus niger.) Medjutim novija istraživanja prof. Hircu pokazala su da se u nas zapravo ne radi o pravom Helleborus niger, te on svojoj „Reviziji hrvatske flore“ (Rad akademije knjiga 167.) odlučno izjavjuje, da Helleborus niger valja izbrisati iz naše flore, jer je naš kukurijek, koji je dosad nazivan tim imenom uistinu samo jedna savratica, koja se razlikuje od Helleborus niger i istom i veličinom cvijeta, a dolazi pod imenom Helleborus macranthus. Nije naša zadaća istraživati, koliko se izvodi prof. Hircu ispravni — stin više, što su obje savratice sa sestrucjajima posve jednake, a i korjen im je tamnozmeđe boje, po čemu ga i prozvaše kukurijek crni. Uz već prije pomenutu našu zovu ga i spreš, a u nekim predjelima i jevanika, jer se događa da procvate kadšto već u prosincu. Njemačka ga knjiga zove raznim imenima,

a najobičnija su: Schneerose, Weihnachtsblume, Weinachtrose, Christrose.

Kukurijek spada u rod Euborjaja (Ranunculaceae) i to u onaj odjel, kojemu je plod mjehur. Uz ostale vrste kukurijeka vrlo mu je bliz rođak kaljužica — bilina sa zlatnošitim velikim cvjetovima, koju tako često susrećemo po močvarama i natopjenim livadama. Korjen mu je kako već prije rekoh, tamnozmeđe boje, a listova iz njeg jedno, a kadšto i više batava, koji narastu do 30 cm. visine. Listić prezimi, kolnato je svijetlo ili tamno. Boja mu je tamnozmeđa, a rascjepkano je u pet ili devet dijelova, na kraju nazobijeno. Uspravno, debelo sočno i golo batvo nosi na kraju veliki bijeli cvijet, riješko 2 ili 3 cvijeta. Cvjetovi dosegnu u promjeru i 12 cm.

Kukurijek voli vapneno brežnjasto tlo, a dolazi i u visinu od 1800 m. Vrlo često — a osobito u nas — sadjemo ga u društvu s bobčkovinom i rešinom a ponajčešće u bukovoj šumi. Kao i ostale savratice tako i ovaj imađe oštar tek i pripada k otrovničnim sredstvima. U prijašnja je doba služio za pravljenje otrova. U njegova sočne korjene imade dvije otrovne stvari, koje su u vodi vrlo toptve i to Helleborin (C₂₇ H₃₄ N) i Helleborin (C₂₇ H₃₄ O₂). Svjež korjen prosvrćuče na koži crvenilo, a jedemo li ga,

Sl. općinstvu trga Samobor i okoline
preporučujem svoj veliki izbor

ogrlica i košulja

za muške, kilobrane, kao i upravo prispijele lijepe zimake

štofove i barhende

za ženske haljine.

L. ROSENBERGER

trgovina manufakturne robe

SAMOBOR, glavni trg.

Sredstvo protiv zatvorenju,
tustilu i ulozima

STERNOV

moravsko gorko vrelo, blago i sigurno djelujuće sredstvo, te prema ispredjućoj analizi najbolja gorka voda. 12

STERNOV pošta Sokolice kod Brna

Solidno posudjel
Kuhinjske opreme
Krojačke lutke
Vladimir Senel
Zagreb, Jurišićeva ulica 5

MILIJONI

upotrebljuju za

Kašelj

promuklost, sluzavost,
katar, grčeviti kašalj
i hripavac

Kaiserovy Bisni-Karamelly

sa tri omerike
svjedodžbi od liječnika
i privatn. potvrđuju
sigurni uspjeh.
6050 Omet 20 i 40 fil., svežanj 60 f.

Dobiva se kod
MIRKA KLEŠČICA
Ljekarnika u Samoboru

Rendez-vous Samoboraca u
Zagrebu.

Svratište

k, bobačkom rogu

Izvrstan pelinkovac

preporučuje svojim cijenjenim gostima

M. Pila, svratištar.

Svaki Hrvat rabi samo

Alabaster pastu

i vodu,

koje su najbolja sredstva za njegu zubi, a prodavaju se u korist „Hrvatskih škola“.

Za dobiti u Samoboru u
Ljekarni g. Mirka Kleščica.

Pomodna kuća i tvornica rublja S. BERGERA nasljednici

Jelačićev trg br. 2. ZAGREB Jelačićev trg br. 2.

Fine vunene i svilene tkanine.

Veliko skladište fine svile, fantastične tkanine po najnovijem ukusu, engleskih tkanina za kostime, flanela za bluze i kućne haljine te raznih podstava i barhenda.

Muško i žensko rublje kao i posteljina.

Veliko skladište pamučne i platnene robe, stolnog rublja, garnitura za kavu, vezene garniture za krevete i pokrivača od flanela, engova, zavjеса i tkanina za pokućstvo.

Uzorke kao i pošiljke preko K 20- šaljeno franko.

4 filtra

4 filtra

Najbolji cigaretni papir sadašnjosti je

„GOLUB“

Jedini hrvatski proizvod.

Zdravlju neškodljiv.

Dobije se svuda. — Stoji samo 4 filtra.

Prva hrv. tvornica cigaretnog papira
U ZAGREBU.

4 filtra

4 filtra

SAMOBORSKA ŠTEDIONICA

utemeljena god. 1873.

Dionička glavica
i vlastite zaklade
K 548.148.—

TRG LEOP. SALVATORA BR. 8.
VLASTITA KUĆA.

Štedni uložni fondom
g. 1922.
K 1.533.371-33

Podijeljuje zajmove na
mjenice, na hipoteke i
na vrijednosne papire.

Prima i ukamaćuje uloške
na knjižice i na tekući
račun.

Unovćuje čekove i doz-
nake na domaće i ino-
zemna mjesta.

Mijenja inozemni novac uz najpovoljnije tečajeve.